

Irodalomtörténeti mesterkurzus a Tarnai Andor-émlékében

A BTK Irodalomtudományi Intézet Reneszánsz osztálya 2025. április 7–10. között rendezte meg, a Tarnai Andor-émlékév keretében a *Szöveg, korszak, paradigma: az irodalomtörténeti diskurzus Tarnai Andor életművében* című mesterkurzust. A 2017-ben kezdeményezett, éveken át az osztály és az MTA–BTK Hosszú Reformáció Kelet-Európában (1500–1800) Lendület Kutatócsoport együttműködésében megvalósult, majd a kutatási program lezárultával ismét a Reneszánsz osztály által felkarolt tudományos rendezvény 2025-ben összekapcsolódott az emlékezéssel Tarnai Andor személyiségére, munkásságára és kutatásainak tudományos jelentőségére, hiszen ebben az évben ünnepeljük a kivételes irodalomtörténész születésének 100. évfordulóját.

A négynapos műhely- és tutori foglalkozások során a magyarországi és külföldi doktoranduszok az egyetemi képzésüket kiegészítő módszertani, forráshasználati, tudománytörténeti jártasság elsajátítására kaptak lehetőséget és szakmai újdonságokról értesültek. A mesterkurzus Tarnai Andor kutatási témáit és az általa érdemben vizsgált kérdéseket tekintette át, illetve rekontextualizálta ezeket a kortárs irodalomtörténeti kutatás horizontjában. A nyitónapon Tóth Zsombor, az Irodalomtudományi Intézet tudományos főmunkatársa köszöntötte a résztvevőket. Ezt követte az első nap négy szemináriuma: az első Bartók István, a Reneszánsz osztály ma is aktív nyugdíjas munkatársa tartotta, aki Tarnai Andor munkásságának egyik legfontosabb területéről, a kritikátörténetről beszélt; őt követte Szatmári Áron, az osztály tudományos segédmunkatársa, aki szemléletes példákkal mutatta be, hogy a magyar nyelvű versszerzésre alkalmazott kora újkori műszavak és kifejezések miként alapozzák meg egy irodalomtörténeti folyamat létrejöttét, pontosabban az ütemhangsúlyos vers fogalomköre miként vált a magyar irodalomtörténeti elbeszélés egyik fontos kiindulópontjává. Az első nap délutánján Kecskeméti Gábor akadémikus, az Irodalomtudományi Intézet igazgatója tartott szemináriumot, aki Tarnai Andor munkásságának mérföldköveiről és a hosszú 18. század korszakfogalmáról beszélt. Őt követte Móré Tünde, a Reneszánsz osztály tudományos segédmunkatársa a kora újkori neolatin irodalomról tartott prezentációjával. A második napon Bene Sándor tudományos tanácsadó és Papp Ingrid tudományos munkatárs tartott szemináriumot a Magyar Királyságban megragadható Hungarus-tudatról és nemesi identitástudatról. Délután Szilágyi Emőke Rita tudományos munkatárs, Lendület kutatócsoport-vezető gazdag szemléltető anyaggal illusztrálva beszélt a Magyar Királyság többnyelvű irodalmáról és annak kéziratos forrásairól. Ezután a mesterkurzus résztvevői is csatlakoztak a Tarnai Andor-díj ünnepélyes átadásának vendégeihez. 2025-ben Bolonyai

Gábor, az ELTE BTK habilitált egyetemi docense nyerte el a díjat, amelynek átadását a Tarnai Andor életéből és könyveiből összeállított kamarakiállítás megnyitója követte. A harmadik napon további négy szeminárium következett: Lengyel Réka, a XVIII. századi osztály tudományos főmunkatársa Robert Dodsley angol író *The Oeconomy of Human Life* című művéről beszélt. Előadásában bemutatta, hogyan tették lehetővé a ma rendelkezésre álló digitális kutatási feltételek a magyar változatok alapjául szolgáló német és francia kiadások azonosítását. Ezt követte Tóth Zsombor szemináriuma, aki Tarnai korszakfogalmával összefüggő, kéziratban fennmaradt, francia hugenották írásai alapján készített fordításszövegeket mutatott be. A délutánt Draskóczy Eszter tudományos munkatárs előadása nyitotta, aki Tarnai *A Halotti Beszéd retorikája* című tanulmányából kiindulva mutatta be azokat az irodalomtörténeti és filológiai érveléseket, amelyek a legkorábbi latin betűs, szinte egészében magyar nyelvű szövegemlékünk használatáról és szerzőjéről zajlottak. A mesterkurzus első három napja alatt a résztvevőknek lehetőségük nyílt tehát szemináriumok és előadások meghallgatására, amelyeket alapos megbeszélés követett. A negyedik, zárónapon a magyarországi és külföldi doktoranduszok mutatták be prezentációval kísért előadásaikon saját kutatásaikat, amelyekről az intézet kutatói mondtak építő véleményt és adtak tanácsot a folytatáshoz. Ezt követően a doktoranduszok a jelenlétüket és a kiváló teljesítményüket igazoló oklevelet kaptak.